

Samenwerking in het Waddengebied, de Waddengovernance en de rol van het Omgevingsberaad

Een korte introductie (naslagwerk)

Het Waddengebied

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Vrijwel iedereen in Nederland heeft er wel een persoonlijke band mee. Het Waddengebied is een belangrijk onderdeel van Nederland en is een belangrijk natuurgebied, ook internationaal. In het hart van dit gebied ligt het Nederlands deel van het Unesco Werelderfgoed Waddenzee. Er liggen eilanden, steden en dorpen waar het goed wonen, werken en recreëren is. En de Waddenzee beschermt als klimaatbuffer de kustlijn van het vasteland.

Het Waddengebied kent veel verschillende uitdagingen, belangen en stakeholders. Om binnen al die ontwikkelingen de kwaliteiten van de Waddenzee en het Waddengebied veilig te stellen en te versterken, vonden Rijk en regio het noodzakelijk om de handen ineen te slaan: een gezamenlijke inspanning om samen een vitaal, leefbaar, veerkrachtig en veilig Waddengebied te creëren.

Het Rijk, de 3 Waddenprovincies, de 4 Waterschappen en alle betrokken eiland- en kustgemeenten zijn het eens geworden over een nieuw bestuur. In 2020 is het ‘vernieuwde’ Waddenbestuur ingericht.

Samen met stakeholders hebben de overheden de Agenda voor het Waddengebied 2050 opgesteld. Die Agenda biedt visie en koers: hoe gaan we om met de verschillende opgaven die er spelen? Het hoofddoel is een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap. En daarnaast een Waddengebied dat ook in de toekomst veilig, vitaal, leefbaar en veerkrachtig blijft.

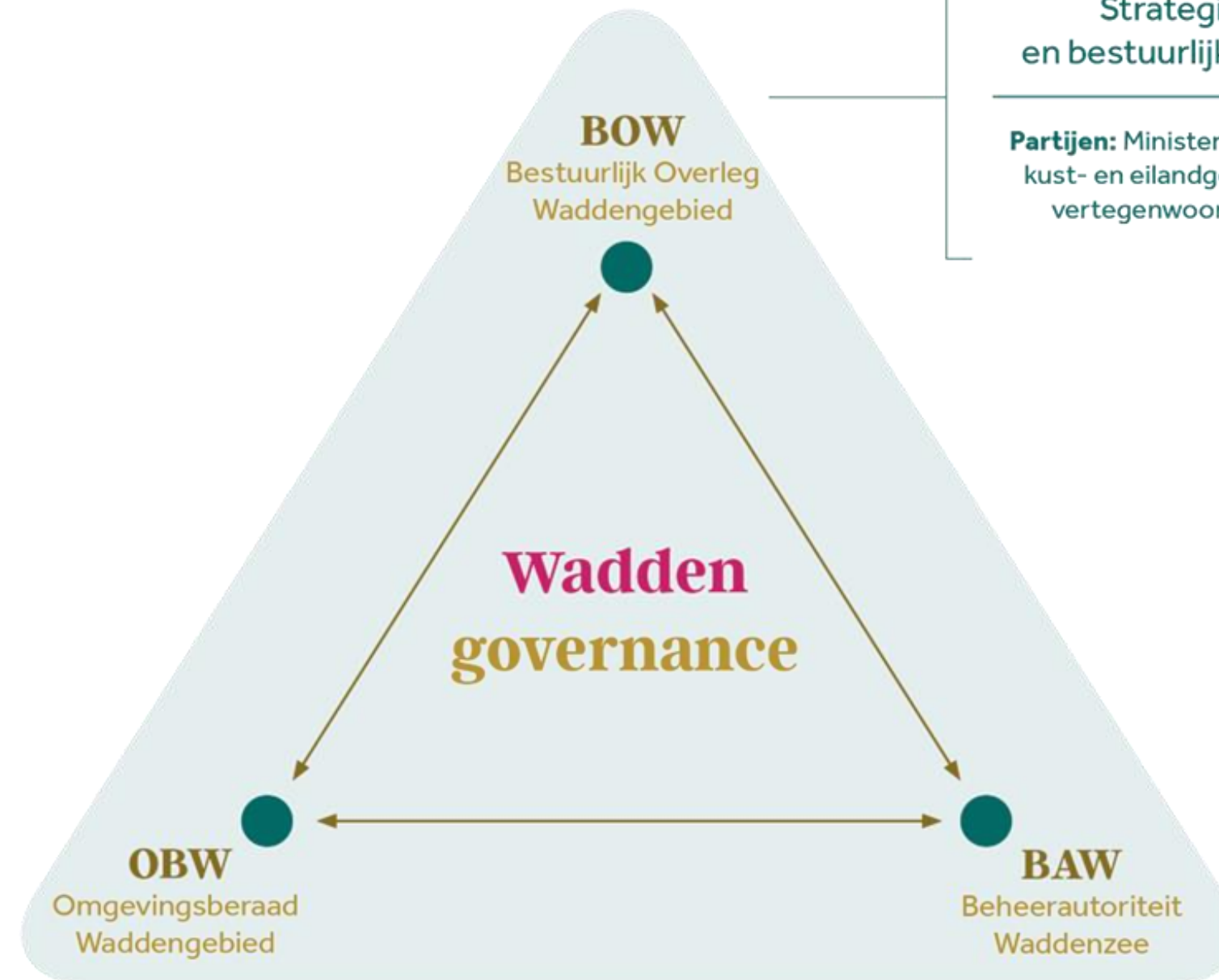
Start huidige Waddengovernance: Verzamelbrief Wadden, 20 juni 2019

In het Regeerakkoord van 2017 stond “dat er één beheerautoriteit komt voor de Waddenzee die een integraal beheerplan uitvoert, waardoor betere bescherming van natuurgebieden gecombineerd wordt met beter visbeheer”.

Conclusie uit een analyse (door AT Osborne) was dat de toenmalige organisatie en governance van het beheer van de Waddenzee als complex, ondoeltreffend en ondoelmatig werd ervaren. Dit was voor ministers Van Nieuwenhuizen en Schouten aanleiding om de governance van de Wadden te herzien. Naast de instelling van de Beheerautoriteit Waddenzee werden daarom twee nieuwe overleggen geïntroduceerd: het Bestuurlijk Overleg Waddengebied en het Omgevingsberaad Waddengebied. Zo ontstond er een helder en gestructureerd besluitvormingsproces.

“Zoals eerder gesteld is er een relatief groot aantal gesprekstafels waar partijen gelijkwaardig aan deelnemen, terwijl de belangen en verantwoordelijkheden verschillend zijn. Hierdoor wordt soms ten onrechte de suggestie gewekt dat er ook aan deze tafels mee besloten kan worden. Om hier meer duidelijkheid in aan te brengen stellen wij voor om naast de Beheerautoriteit Waddenzee een Bestuurlijk Overleg Waddengebied en een Omgevingsberaad Waddengebied in te stellen.”

OMGEVINGSBERAAD Waddengebied

Taak
Strategische besluitvorming
en bestuurlijke afstemming van beleid.

Partijen: Ministeries IenW, LVVN en KGG, provincies,
kust- en eilandgemeenten, waterschappen en een
vertegenwoordiger uit het omgevingsberaad.

Taak
Informatie uitwisselen
en BOW adviseren.

Partijen: Maatschappelijke organisaties
en kennisinstituten.

Taak
Het bevorderen en versterken van de
samenhang van het natuur-, vis- en
waterbeheer om de natuurkwaliteit
te verbeteren.

In samenwerking met beheerders: Groninger
Landschap, Natuurmonumenten, Rijkswaterstaat,
Vereniging van Oevereigenaren en Gebruikers
Groningen, Landschap Noord-Holland, Staats-
bosbeheer, Waddenunit, It Fryske Gea, Provincies
Friesland, Groningen, Noord-Holland.

Waddengovernance: Bestuurlijk Overleg Waddengebied

In het BOW zijn het Rijk, de drie Waddenprovincies, alle kust- en eilandgemeenten en 4 waterschappen bestuurlijk vertegenwoordigd.

Het overleg is gericht op gezamenlijke, strategische besluitvorming over het beleid voor het Waddengebied. Dit gebeurt onder voorzitterschap van de Minister van IenW als coördinerend bewindspersoon voor de Wadden binnen het Rijk. Tweemaal per jaar vinden deze vergaderingen plaats.

Arno Brok, voorzitter van het Omgevingsberaad, neemt als adviseur deel en brengt de adviezen van het Omgevingsberaad naar voren. Hij vervult eveneens de rol van vice-voorzitter van het BOW.

Vanuit het huidige kabinet nemen namens het Rijk minister Madlener, minister Hermans en staatssecretaris Rummenie deel.

Waddengovernance: Beheerautoriteit Waddengebied

Met het inrichten van de Beheerautoriteit Waddengebied is er een heldere scheiding aangebracht tussen opdrachtgeverschap en opdrachtnemerschap van het beheer. De opdrachtnemers zijn de terreinbeherende organisaties, waaronder RWS en natuurorganisaties.

Er is een Opdrachtgeversoverleg, waarin de Ministeries van LNVN, IenW en de provincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen zijn vertegenwoordigd. Deze overheden zijn formeel opdrachtgever en/of bevoegd gezag voor het natuur- en vis- en waterbeheer van de Waddenzee.

Dit Opdrachtgeversoverleg (voorgezeten door het Ministerie van LNVN) geeft vanuit het beleid kaders mee voor beheer, maakt hoofdkeuzes, stelt prioriteiten, laat een integraal beheerplan opstellen en vaststellen en stuurt een compacte eenheid aan.

Waddengovernance: Omgevingsberaad Waddengebied (1)

Als 3e pijler is het Omgevingsberaad Waddengebied ingesteld door de Rijksoverheid en de regionale overheden. Belangenorganisaties en wetenschap (gezamenlijk de leden) en overheden zitten zo allemaal aan één tafel sinds januari 2020.

De filosofie achter het Omgevingsberaad is *‘Succesvol beleid kan alleen worden bereikt door gezamenlijke en vroegtijdige participatie van overheden, kennisinstellingen en maatschappelijke organisaties.’*

Het Omgevingsberaad biedt een platform waar informatie over het Waddengebied wordt gedeeld en gestructureerd discussies over het Waddengebied worden geïnitieerd en gevoerd.

De 7 leden zijn organisaties met uiteenlopende belangen en gebruikers - Natuur, Waddenzeehavens, Landbouw- en Visserijsector, Recreatie- en toerismesector - en de Waddenacademie als kennisregisseur van het Waddengebied.

Waddengovernance: Omgevingsberaad Waddengebied (2)

Rijk, provincies, gemeenten en waterschappen zijn geen leden, maar participeren in het Omgevingsberaad. De gemeenten brengen het perspectief van de bewoners van het gebied in.

Rijk en regionale overheden gebruiken het Omgevingsberaad voor het bespreken en toetsen van beleidsvoorstellen en -processen. Met deze werkwijze is in de fase van beleidsontwikkeling en -toetsing een goed samenspel tussen stakeholders en overheden verzekerd.

De heer Brok is - in zijn functie als Rijksheer - voorzitter van het Omgevingsberaad en vice-voorzitter van het Bestuurlijk Overleg Waddengebied. Hiermee is de connectie tussen beide overleggen goed geborgd.

Het Omgevingsberaad geeft gevraagd en ongevraagd advies aan de betrokken overheden.

Omgevingsberaad Waddengebied (3) - hoofdtaken

1. Advisering over Waddenbeleid
zowel voor elk BOW-overleg, als separaat over het Beleidskader Natuur Waddenzee,
Aanlanding Windparken op Zee, Ruimte voor Defensie
2. Agenderen van (actuele) thema's in het Waddengebied
3. Aandragen van oplossingen voor Waddenvraagstukken
4. Volgen van ontwikkelingen in het Waddengebied
5. Beïnvloeden van beleidsvorming en beleidsmakers
6. Samenbrengen van partijen in het Waddengebied

Omgevingsberaad Waddengebied (4) - Het bureau

Het bureau bestaat uit 4 medewerkers (2,4 fte). Het jaarlijks werkbudget is 370.000 euro. Dit wordt gefinancierd door alle betrokken overheidsorganisaties

De activiteiten bestaan onder andere uit

1. Voorbereiden van vergaderingen en advisering
2. Deelname aan het projectteam voor het Uitvoeringsprogramma 2021-2026
3. Organiseren van themabijeenkomsten, symposia
4. Versterken van de relatie met de leden en achterbannen
5. Bijdragen aan de bestaande trilaterale samenwerking en uitwisseling
6. Mede-organiseren van de jaarlijkse netwerkbijeenkomsten, waaronder De Toogdag voor het Waddengebied (samen met het Waddenfonds)

Van Agenda tot Voortgangsrapportage (1) Gezamenlijke afspraken

Alle partijen hebben samen afspraken gemaakt en deze zijn vastgelegd in 3 documenten. De afspraken zijn zelfbindend voor alle deelnemers.

Van Agenda tot Voortgangsrapportage (2) Agenda 2050

De Agenda voor het Waddengebied 2050 beschrijft de gezamenlijke ambities voor de Waddenzee en het Waddengebied. Deze staan beschreven in twee hoofddoelstellingen. Hoofddoel voor de Waddenzee is ‘een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap’. Hoofddoel voor het Waddengebied is dat het Waddengebied in 2050 veilig, vitaal en veerkrachtig is.

De ambities die partijen met elkaar hebben vastgesteld komen waren/zijn nog niet in overeenstemming met de situatie in de Waddenzee en het Waddengebied. Het verschil tussen de ambitie en de huidige situatie vormt de opgave voor de partijen in het Waddengebied.

Van Agenda tot Voortgangsrapportage (3) Uitvoeringsprogramma

De partijen pakken de opgave op door onder andere aan de slag te gaan met 30 verschillende initiatieven en 4 transitie, zoals beschreven staat in het Uitvoeringsprogramma Waddengebied 2021-2026.

De schakel tussen Agenda en Uitvoeringsprogramma is het Doelendocument

Van Agenda tot Voortgangsrapportage (4) Motie Tweede Kamer Voortgangsrapportage

Jaarlijks wordt de voortgang van de transities en initiatieven in beeld gebracht middels een voortgangsrapportage. Het doel van deze voortgangsrapportage is om partijen in staat te stellen het gesprek te voeren over geboekte resultaten, voortgang, benodigde bijsturing of bijstelling, aandachtspunten en knelpunten.

Hiermee wordt invulling gegeven aan de motie De Groot en Dik-Faber (KST35570XII93) van december 2020:

- overwegende dat de hoofddoelstelling voor de Waddenzee «een duurzame bescherming en ontwikkeling van de Waddenzee als natuurgebied en het behoud van het unieke open landschap» breed gedragen is onder de belanghebbenden;
- constaterende dat het behalen van deze doelstelling significante inspanningen vergt van alle betrokkenen;
- verzoekt de regering, jaarlijks te rapporteren welke voortgang is geboekt in het bereiken van de hoofddoelstelling voor de Waddenzee en hoe deze voortgang is bereikt;

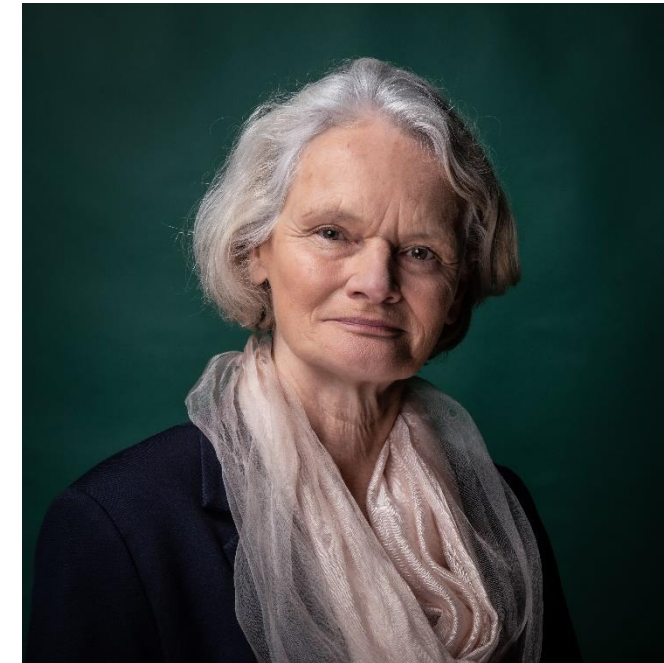
Samenstelling Omgevingsberaad

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Voorzitter OBW	Arno Brok
Landbouw	Tineke de Vries
Visserij	Addy Risseeuw
Havens	Harm Post
Recreatie	Martin Cnossen
Natuurorganisaties	Manon Tentij
Natuurorganisaties	Jorien Bakker
Wetenschap	Katja Philippart
De Waddeneilanden	Ineke van Gent
Vereniging van Waddenzeegemeenten	Paul Schoute
Ministerie LNV	Nanou Beekman
Ministerie I&W	Liz van Duin
Ministerie EZK	Marielle Hetem
Stuurgroep Waddenprovincies	Anco Hoogerwerf
Waterschappen	Frank Jorna
De Beheerautoriteit Waddenzee	Alrita Borst (a.i.)

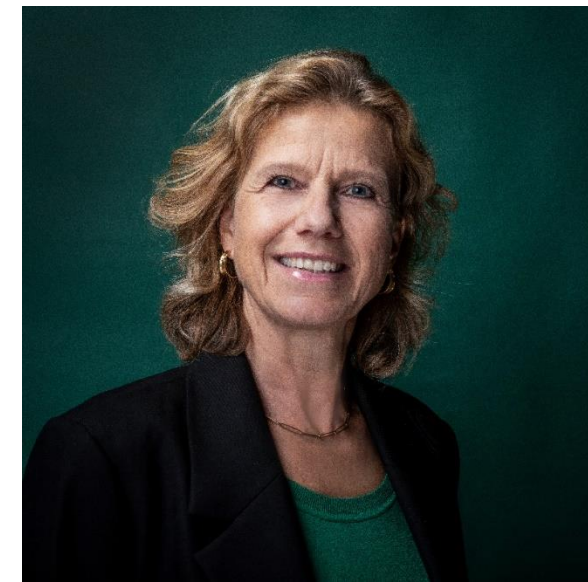
Samenstelling Omgevingsberaad: Leden

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Samenstelling Omgevingsberaad: Overheden

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Samenstelling Omgevingsberaad: Bureau

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Voorzitter

Arno Brok

Directeur-secretaris

Tamara Bok

Strategisch adviseur

Hannelore Strik

Adjunct-secretaris

Hugo Eekhof

Secretariaat

Enith Geertsma

Contact Omgevingsberaad: Bureau

OMGEVINGSBERAAD
Waddengebied

Wilt u meer weten?

<https://www.waddenzee.nl/overheid/omgevingsberaad-waddengebied>

U bent altijd welkom in het Huis voor de Wadden

Bezoekadres

Ruiterskwartier 212a

8911 BS Leeuwarden

Wilt u een afspraak maken?

U kunt ons per mail bereiken via

info@omgevingsberaadwaddengebied.nl

U kunt ook rechtstreeks contact opnemen met Tamara Bok

06-46 99 20 19 / t.bok@omgevingsberaadwaddengebied.nl

